

EINDHOVENS

ED

DAGBLAD

Zaterdag
14 april 2012

binnen & buiten

wonen

Gemeentehuis

Pinksterbloem

romke
ROMKE VAN DE KAA

Planten zijn vaak naar christelijke feestdagen genoemd: kerststerren prijken vroeger op op het televisietoestel van mijn grootmoeder; paasbloemen zijn nog steeds gewilde tuinplanten en in het voorjaar worden bermen en weilanden lila gekleurd door bloeiende pinksterbloemen.

Pinksterbloem.

foto RvdK

Maar Pasen en Pinksteren liggen niet vast en daarom bloeien paasbloemen soms met Pinksteren en pinksterbloemen met Pasen. Dat laatste is dit jaar het geval. Geholpen door de warme maartmaand staan pinksterbloemen al in bloei. En ook de oranjetip – een vlinder die niet naar ons koningshuis is genoemd, maar naar zijn oranje vleugeltippen – fladdert al rond.

De oranjetip en de pinksterbloem zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden; de vlinder zet haar eitjes af op de pinksterbloem en de groene, onopvallende rupsen eten van de bloemen en de zaadpeulen. De vrouwelijke oranjetip – die de oranjetippen overigens mist – vliegt van pinksterbloem naar pinksterbloem en deponert op iedere plant één eitje. Door tegelijkertijd een geurviag te plaatsen, weerhoudt zij andere vlinders ervan ook een eitje op dezelfde plant af te zetten. Als dit een enkele keer toch gebeurt, eet de oudste rups de jongere vaak op.

Oranjetippen zijn echte voorjaarsvlinders. Er vliegt per jaar maar één generatie, en na juni zie je de vlinder niet meer. Pinksterbloemen (*Cardamine pratensis*) zijn planten die je in de tuin niet gauw tegenkomt. Behalve in de heemtuin. De pinksterbloem is zeker niet minder mooi dan veel andere tuinplanten, maar de bloeitijd is kort en de plant zaait zich uitbundig uit. Niet alle tuiniers stellen dat op prijs. Maar wie de oranjetip in zijn tuin wil, zal pinksterbloemen moeten tolereren.

Er bestaan wel gekweekte vormen van de wilde pinksterbloem voor in de tuin. Dat zijn de gevuldbloemige pinksterbloemen, met bloemen die op kleine, lila propjes lijken. Gevulde bloemen hebben een voordeel: omdat ze geen stampers hebben, kunnen ze niet bevrucht worden, waardoor ze tweemaal zolang bloeien als een vruchtbare bloem. Gevuldbloemige pinksterbloemen houden – net als gewone pinksterbloemen – van niet te droge grond. De pinksterbloem is de belangrijkste, maar niet de enige plant waarmee rupsen van de oranjetip zich voeden. Ook look-zonder-look valt in de smaak. Look-zonder-look is een plant uit de familie van de pinksterbloem, die in het voorjaar bloeit met witte bloemen. Look-zonder-look groeit liefst in lichte schaduw. Je vindt de plant in het bos.

Een plant waarop de oranjetip zijn eitjes bij gebrek aan beter nog wel eens wil afzetten, is de judaspenning. Ook judaspenning is een vroege bloeier, uit dezelfde familie als het look-zonder-look en de pinksterbloem. En hoewel het blad van de judaspenning even saai is als dat van het look-zonder-look, heeft de judaspenning het wel tot gewaardeerde en algemeen erkende tuimplant geschopt.

Het plastiche geheugen van Budel

'Een architectonisch icoon van jewelste'.

Zo bestempelt criticus Chris Manders het gemeentehuis van Cranendonck in Budel dat kampt met huisvestingsproblemen. Slopen zou dan ook zonde zijn.

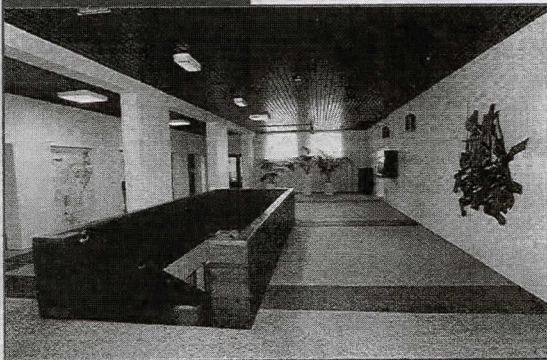

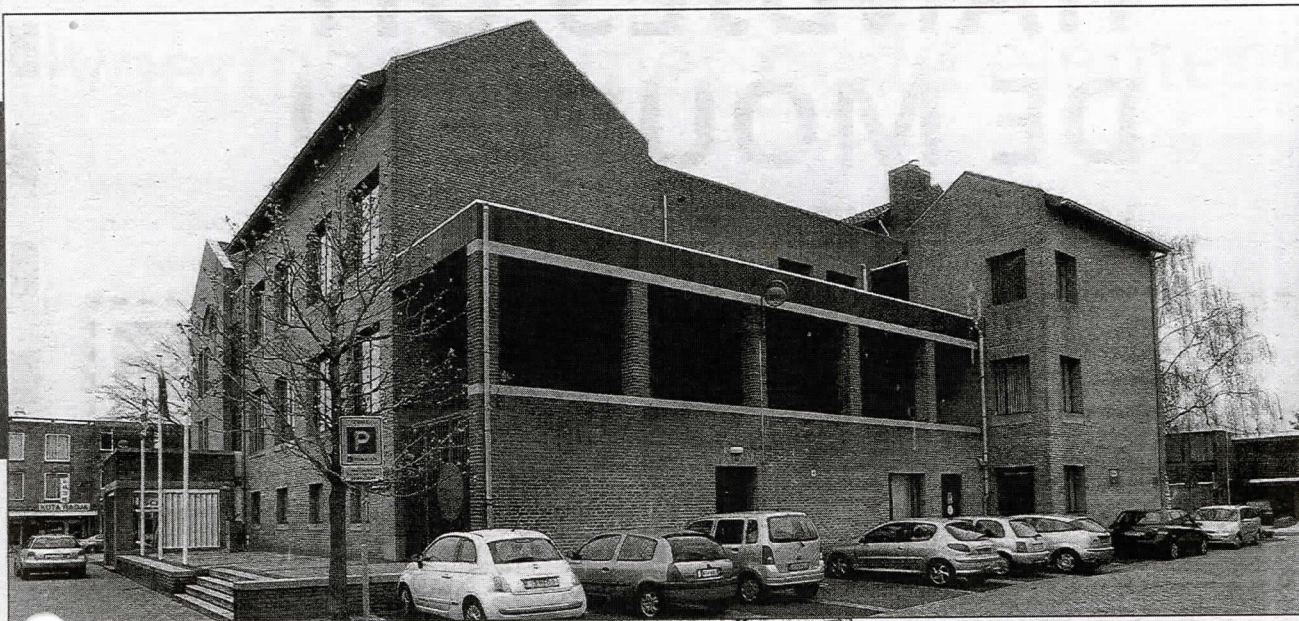
IN KORT BESTEK

Sinds 1 januari 1997 bestaat de gemeente Cranendonck in zijn huidige vorm. Budel, Budel-Dorplein, Budel Schoot, Gastel, Maarheeze en Soerendonck werden toen bij elkaar gevoegd tot één gemeente onder die naam. Genoemd naar Kasteel Cranendonck, tussen Maarheeze en Soerendonck. Toch betekende die samenvoeging niets nieuws onder de zon. „Barones van Cranendonck” is een van de overgeërfde adellijke titels van

Koningin Beatrix. Dat duidt op een lange historie. En die is er! In 1421 werden Maarheeze, Soerendonck, Gastel en Budel al verenigd in schepenbanken die verantwoordelijk waren voor bestuur en rechtspraak. En nog verder terug in de tijd is er een oorkonde van Karel de Grote uit het jaar 714 waarin hij bevestigt dat zijn grootvader Pippijn de Middelste bezittingen te Budel had geschonken aan de abdijs van Chèvremont bij Luik.

De indrukwekkende geschiedenis van deze streek maakt nieuwsgierig naar de bouwkunstige sporen ervan. Maar helaas, daar is bar weinig van terug te vinden. Op hier en daar een uitzondering na is alles wat karaktervol op leeftijd ontroerend onroerend goed was met de grond gelijk gemaakt. Een soort

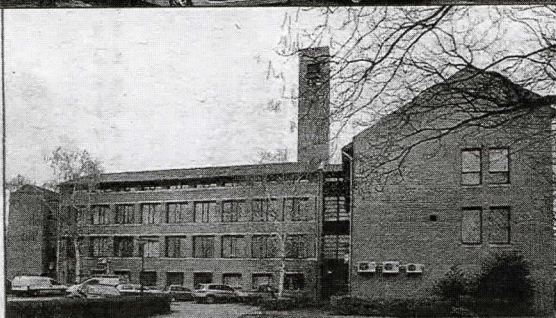

Het gemeentehuis van Cranendonck staat op de nominatie om gesloopt te worden.

nier-godsdienstige Beeldenstorm, waarschijnlijk ingegeven door louter praktische, economische en speculatieve motieven. Eenzijdige dynamiek die weinig ondersteuning kreeg van architectonische en stedenbouwkundige zorgvuldigheid. Uit de recente geschiedenis is er een overtuigende uitzondering te vinden in Budel-Dorplein waar de familie Dor van het zink zich inspande de harde industriële werkelijkheid te verzachten door bewuste architectuur. De sloopdrift van deze dynamische streek richt zich nu op het prachtige gemeentehuis van Budel. Nu dus effectief het gemeentehuis van Cranendonck. Herkenbaar gemaakt door het flink uitgevoerde gemeentewapen, een steriel gestileerde Avifaunavogel die met zijn lege verenslinger de afgewogen rust van een van de gevels attaqueert.

oewerp van triomfantelijke zuiverheid

Het gebouw werd in de periode 1954-1961 ontworpen door Jan de

Vier rechthoekige volumes met eigen zadeldak zijn gericht naar vier richtingen van het dorp.

Een gemeentehuis dat volgens Chris Manders geborgenheid uitstraalt.

De voorzijde met op de gevel het flink uitgevoerde gemeentewapen, een steriel gestileerde Avifaunavogel.